ДЕРЖАРХІВ
Сумської області
Фонд № Р-9641
Опис № 16
Архівний № 859

Управління СБУ
по Сумській області

Фильтрационное

ДЕЛО № 14823

Бугай
Мария
Семеновна

Начато: 1 марта 1947 г.
Окончено: 22 сентября 1955 г.
на 1 листах

ДЕРЖАРХІВ
Сумської області
Фонд № Р-9641
Опис № 16
Архівний № 859

це вже не епізодичні явища, як було раніше. Це стало невід'ємною складовою частиною виховної роботи більшості комсомольських організацій. Особливо великих успіхів добиваються там, де залучають до роботи по вихованню молоді нашу інтелігенцію, де дружать з нею, тримають з нею постійний творчий зв'язок.

В той же час рішення пленуму подекуди були сприйняті як чергова кампанія: скликали збори, похапцем намітили заходи, через деякий час сповістили райком, що в дбулася лекція, вечір молоді — і на цьому заспокоїлись. Саме так сталося в Свердловському районі м. Макіївки. На шахтах цього району серед молодих гірників незадовільно провадиться культурно-масова робота. В клубах нудно, агітатори в гуртожитках не працюють, фізкультурних гуртків не створено. Дійшло до того, що на шахті «Капітальна», де працює близько 400 юнаків і дівчат, політгуртками охоплено лише 22 чоловіки. Погано виконують рішення XIII пленуму ЦК ВЛКСМ і в Лозівському районі на Харківщині. Лозівський райком ЛКСМУ випустив з рук керівництво роботою з кращими комсомольськими організаціями, без чого немислима така важлива робота, як виховання молоді, є систематична перевірка виконання прийнятих рішень, намічених заходів. Можна з певністю сказати, що в Лозовій стан політвиховної роботи низький головно тому, що райком комсомолу не перевіряє, як виконуються його заходи по реалізації ухвал пленуму ЦК ВЛКСМ, і не привчає до цього первинні організації. Перевірив, виявив недоліки, негайно ж усунув їх—і справа піде успішно, і одразу ж будуть певні наслідки. Цим золотим правилом більшовицького стилю роботи не можна нехтувати.

Тепер, коли наша країна, здобувши історичну перемогу, вступила в період мирного розвитку, питання покращання політвиховної роботи серед молоді набирає особливо гострого значення. Весь комплекс масово-політичних і культурних заходів має бути спрямований на виконання основного завдання, поставленого перед радянським народом більшовицькою партією — на швидше загоєння ран, завданих народному господарству війною, на швидшу відбудову наших заводів, фабрик, колгоспів, наших міст і сіл.

КИЇВ, АКАДЕМІЯ НАУК УРСР

Дійсному членові Академії Наук УРСР Луговцову

Шановний Максиме Власовичу!

Рада Народних Комісарів УРСР вітає Вас і поздоровляє з днем 60-річчя від дня Вашого народження.

За час своєї багаторічної діяльності Ви своїми науковими працями принесли велику користь справі відбудови і реконструкції нашої радянської металургійної промисловості.

Найкращих Вам побажань, здоров'я і сил у Вашій плодотворній науковій роботі на благо нашої радянської науки.

РАДА НАРОДНИХ КОМІСАРІВ УРСР.

проголошує: «Поїзд № 502 з демобілізованими приймається на першій платформі».

І ось він мчить — ешелон з учасниками військ 4-го Українського фронту! Вагони вже проходять повз платформу. У відкриті вікна й двері летять букети квітів. Зворушливо усміхнені мужні обличчя воїнів.

Ще не зупинився поїзд, а вже з усіх дверей виходять воїни і тут же потрапляють в обійми зустрічаючих. Бійці схвильовані гарячою зустріччю. Багато їх їде далі, в усі кінці неосяжної Батьківщини, але тут, серед привітних киян, вони почувають себе так, ніби вже потрапили до своїх рідних.

Велелюдно стає на перроні столичного вокзалу, як на площі в урочисте свято. Голова Київської міськради депутатів трудящих тов. Мокієнко відкриває мітинг. У бойовій пригоді нерозлучні друзі — Герой Радянського Союзу генерал-майор Ковпак і генерал-лейтенант Косякін. Вони прибули в Київ, щоб зустрітися з своїми бойовими товаришами, з якими пройшли важкий і славний бойовий шлях. Вони прибули в Київ, щоб зустрітися з своїми бойовими товаришами, з якими пройшли важкий і славний бойовий шлях.

У боротьбі проти ударному не-

Дівчина-Сталінка, вигнана у лютому 1942 року з рідного села, з України, з Умані, дружина не витримала німецького лихоліття, померла. Дочку-полонянку спіткала теж тяжка доля, — досі немає від неї звістки.

— Тут, по Китаївській вулиці моя невістка живе, до неї я й приїхав,—каже воїн. — А ось де ця вулиця — не знаю.

Дівчата запрошують Семена Сазоновича на одну з машин, приготовану для послуг демобілізованих. Мчить авто вулицями столиці на далеку околицю. Проїхали Сталінку, минули мальовничі узгір'я і зупинились у приміському селищі. Воїн відшукує № 11 і, нарешті, потрапляє в довгождані обійми рідних. Гарячі сльози щастя зрошують його груди.

Багато було в цей день подібних хвилюючих і повік незабутніх зустрічей.

Г. ВОЛЯНСЬКИЙ.

Зустріч молоді Києва з делегацією югославської молоді

Вчора в Будинку Червоної Армії відбулася зустріч делегації молодих антифашистів Югославії з активом молоді столиці Радянської України. У великому залі зібралися молоді робітники, студенти, бійці і офіцери Київського гарнізону. В президії — секретарі ЦК ЛКСМУ тт. Костенко, Кузнєцов, Сеген, Двічі Герой Радянського Союзу генерал-майор Ковпак, генерал-лейтенант Косякін, секретар обкому і міськкому ЛКСМУ тов. Гронько та інші.

Палкими оплесками зустріли присутні появу в залі представників героїчної молоді Югославії на чолі з керівником делегації Славко Комар. Оркестр виконує національний гімн Югославії і Державний Гімн Радянського Союзу.

Тов. Гронько представив молодим киянам всіх членів югославської делегації.

На трибуні — колишній командир загону українських партизанів поет-орденоносець Платон Воронько.

— Сьогодні, — говорить П. Воронько, — ми зустрічаємо вас, дорогі друзі з Югославії, як своїх братів, мужніх борців за перемогу над німецьким фашизмом. Ми прийшли до цієї жаданої зустрічі через вогні бойовищ. Хай живе нерозривна дружба молоді Радянського Союзу і Югославії!

Секретар міськкому комсомолу тов. Яремчук передав Славку Комар подарунок киян — великий портрет Генералісимуса Сталіна.

З словом-відповіддю виступив керівник делегації Голова Об'єднаного Антифашистського Союзу молоді Югославії Славко Комар.

— Ми пишаємося тим, — говорить Славко Комар, — що нам випала честь на власні очі побачити славну Радянську Україну і передати вам наше сердечне привітання. Дружба українського народу і народів Югославії скріплена кров'ю на полях спільних битв проти німецького фашизму. Народи Югославії, наша молодь від всього серця дякують Червоній Армії, яка допомогла визволити Югославію від ворога.

— Нехай жиє вічна дружба народів Югославії і Радянського Союзу! Живіо Маршал Тітo! Живіо Генералісимус Сталін! — проголошує Славко Комар.

Делегацію югославської молоді вітали також представники Київського гарнізону і піонери столиці. Помічник начальника політуправління КВО майор Скоробогатий передав делегації подарунок—макет танка. Схвильовані промови виголосили Народний Герой Югославії Саво Станоєвич і Милька Куфрін.

Наприкінці вечора відбувся великий концерт.

ної всепереможної любові до рідної країни, до її героїчного народу.

Війна закінчилась. Час, який ми зараз переживаємо; ставить перед нами нові завдання. Як найкраще здійснити ці завдання, як домогтися кращих наслідків у роботі, — і має обговорити республіканська нарада, скликана за рішенням Раднаркому УРСР та ЦК КП(б)У і з ініціативи вірного соратника товариша Сталіна, голови уряду України Микити Сергійовича Хрущова.

Початкова школа здійснює найважливе завдання в справі виховання нового покоління радянських людей,—покоління, якому як сказано в програмі партії, треба буде остаточно встановити комунізм. Вона подає дітям основи знань, основи грамотності, без засвоєння яких неможливе ніяке навчання, без засвоєння яких неможливе культурне, господарче та політичне зростання народу. Початкова школа — це масова школа, вона охоплює геть усіх дітей молодшого шкільного віку. Без неї неможлива середня освіта, неможлива освіта ремісника.

Роль початкової школи в усій системі народної освіти виняткова.

Невипадково найвидатніші теоретики педагогічної думки саме тим і вславили себе, що сприяли розвиткові початкової школи. Великий педагог слов'янських народів Ян-Амос Коменський насамперед відомий нам тим, що розробив теорію будови **школи рідної мови,** тобто — початкової школи. Друг дітей, швейцарський педагог Песталоцці все життя своє розробляв питання початкового навчання, маючи на меті тим самим «полегшити народові вивчення основ усіх ремесл і наук та відкрити покинутим і засудженим на здичавіння здібностям бідних і немічних шлях до майстерності, яка є у той же час і шляхом до людяності». Славний син українського народу Тарас Шевченко, укладаючи свій «Буквар», проектуючи в додаток до нього укласти ще й арифметику, етнографію з географією та історією,—теж мав на увазі інтереси початкової освіти.

Петро Щепкін й Серафіма Моравчевська, Марія Бакевич і багато ще інших відомих і безвісних працівників на полі народної освіти.

Боротьба проти царизму, проти влади експлуататорів була одночасно й боротьбою за народну освіту.

Великі Ленін і Сталін, партія більшовиків вимагали широкої народної освіти, справжньої вільної. Вони з'ясовували масам, що неуцтво в Росії існуватиме доти, поки народ не скине з себе гніту кріпосників-поміщиків. Тільки партія більшовиків послідовно боролася за загальне обов'язкове навчання всіх дітей.

Після Великої Жовтневої соціалістичної революції партія більшовиків готувала необхідні передумови для здійснення такого важливого завдання, як охоплення всіх дітей відповідного віку початковою освітою. На XVI з'їзді партії (1930 р.) товариш Сталін говорив: «Голозне тепер — перейти до обов'язкового початкового навчання. Я кажу «головне», бо такий перехід означав би вирішальний крок у справі культурної революції».

15 років тому—25-VII-1930 р.—ЦК ВКП(б) ухвалив історичну постанову про здійснення загального обов'язкового початкового навчання дітей на всій території СРСР.

За короткий час, а саме — за 1931—32 рр., загальне обов'язкове початкове навчання стало живим, діючим. Мережа початкових шкіл і I—IV класів у семирічках настільки зросла кількісно, що була спроможна охопити всіх дітей віком 8—12 років. Право всіх дітей радянського народу на освіту, що про нього мріяли кращі наші люди, здійснилося. Це право знайшло своє відображення в золотих словах 121 статті Сталінської Конституції.

Початкова освіта охоплювала в СРСР все більш зростаюче число учнів: у 1928—29 навчальному році в початкових школах було 11 мільонів 600 тисяч учнів; у 1933—34 році в них навчається 17 мільонів 800 тисяч учнів; у 1938—39 році уже налічувалось 21 мільон

в цій справі ми маємо безперечні успіхи. Високі показники з читання виявили, наприклад, учні Цюрупинської школи № 1, Миколаївської області, учні 135 середньої школи м. Києва. Під час перевірки тут більшість дітей читала свідомо, правильно, діти вміли передавати свої думки.

Але треба вказати й на ті недоліки в навчанні мов, які подекуди ще мають місце в ряді шкіл. По деяких школах учні I класів у процесі читання вигадують слово, перекручують наголоси (середня школа № 35 м. Миколаєва), замінюють звуки та нечітко вимовляють закінчення слів (школа № 8 міста Кам'янець-Подільського), без потреби повторюють слова, склади, звуки (школа № 39 міста Миколаєва, Гостролуцька школа, Київської області), погано пишуть, (Землянська школа, Ворошиловградської області і Літинсько-Хуторянська школа, Вінницької області). В частині шкіл недостатньо працюють над культурою мови учнів. Недостатньо піклуються про те, щоб учні навчилися усвідомлювати багатство лексичних засобів і вміли ними користуватися. Часто читання, письмо й граматика з орфографією викладаються майже як окремі ніби дисципліни без усякого зв'язку між собою.

Необхідно викорінити будьякі залишки формалізму в навчанні мови. Обов'язково треба поліпшити якість читання учнів як українською, так і російською мовами.

Різко треба поліпшити якість викладання російської мови в початковій школі, особливо це стосується школи сільської.

Народний Комісаріат Освіти оголосив конкурс на складання нових підручників з української та російської мови для початкової школи, бо теперішні підручники мають чимало недоліків.

Зупинившись на тому, як учні засвоїли програму по математиці, нарком освіти переходить до питання про вивчення в початковій школі географії та історії.

Насамперед я хочу підкреслити, що вивчення цих наук у нашій

валились думками, а в цьому році вже помітно спала ініціатива, а в окремих школах майже забули про них. Такий стан ми спостерігаємо навіть по школах м. Києва.

Хорошим помічником учителів в застосуванні «Правил» має бути піонерська та комсомольська організації. Ухвала XII пленуму ЦК ВЛКСМ та постанова Колегії НКО УРСР від 20 травня 1944 року накреслили шляхи зміцнення співробітництва вчителя з піонерською та комсомольською організаціями в боротьбі за якість навчально-виховної роботи.

Має особливе значення організація педагогічної пропаганди серед населення, в першу чергу серед батьків. Без участі батьків і всієї громадськості нам справитись з виховним завданням не пощастить.

У світлі цих завдань треба вітати ініціативу обкомів КП(б)У Сумської, Станіславської та інших областей про систематичне проведення «Дня учителя», а також ініціативу ЦК комсомолу України, який провів 15 листопада 1944 р. єдиний комсомольський день, присвячений питанню виховання дітей та застосування «Правил для учнів».

Не можна не сказати тут і про таку істотну прогалину у виховній роботі початкової школи, як неприпустимо занедбаний стан з викладанням малювання та співів. Важко говорити про естетичне виховання в школі, коли дітям не забезпечується прищеплення елементарних знань та умінь з мистецтва. Корінне поліпшення в навчанні малювання, співів та музики треба поставити собі за важливе завдання найближчого часу.

Партія і уряд приділяють багато уваги початковій освіті. Історичні рішення про школу і зокрема останні постанови партії і уряду вимагають від нас неухильного поліпшення якості навчально-виховної роботи, створюючи для цього належні умови.

На заклик партії і уряду про допомогу школі відгукуються і трудящі маси нашої Батьківщини. У РРФСР розгорнувся відомий чеучитель у боротьбі ... ких загарбників ... почесним, ніж виконувати ... благородну місію!

І треба сказати, що радянське вчительство свою почесну місію виконує з честю і завзяттям.

На Україні є багато майстрів педагогічної справи. В нечувано важких умовах працювали вони в грізні часи війни. Їх ніщо не злякало, ніщо не скорило. Єсть у слов'ян народна казка про мужнього й безстрашного юнака Іванчо. Лютий ворог, щоб позбутися Іванчо, наказав кинути його під копита коней. Але Іванчо залишився непошкодженим. Тоді ненажерливий ворог наказав добре натопити піч, укинути туди Іванчо й замкнути хату. Але, коли ув'йшли після того до хати, то побачили, що Іванчо сидить за столом, умочає золотим пером у чорнило і кирилицю повторює. Отак було і з нами. Кривавий Гітлер кидав нас під копита коней, —але ми залишились живі.—Берлінський звір палив нас на вогні,— але ми залишились непошкоджені. А залишились ми непошкоджені тому, що весь час зміцнювали сталінську дружбу народів Радянського Союзу, що весь час зміцнювали дружбу з великим народом російським, а також і з західними слов'янськими народами.

Отже всі ми тепер, і зокрема народні вчителі, в час мирного будівництва, як той Іванчо, рвійно беремося до науки, до творення своєї рідної культури.

На нашій нараді зібралися передові педагоги. До вас, товариші вчителі, майстри педагогічної справи, звертаюсь із закликом — очолити боротьбу за кращу початкову школу, поділитись своїм досвідом, допомогти молодим учителям опанувати педагогічне мистецтво. Вам я від імені Наркомату освіти приношу щиру подяку за самовіддану працю, за те, що високо підняли ви честь радянської початкової школи, за піклування про нашу золоту молодь. Спасибі вам — скаже сьогодні вся країна.

Протокол допроса

1947 года Марта 1 дня с. Лукино Ямполь

сотрудник Ямпольского РО МВД ст. сержант

Ямпольв. арестов допросил гр-ку Турибывшую

на германии в порядке ремотрнаудь

Бугай Марину Семеновну

1926 года рождения уроженка и

жительн с. Лучки Ямпольск

р-на Сумской обл. из крестьян

бедняков, грамотная, холостая,

б/партийная, Украинка, гр. СССР

Со слов ранее не судимая.

Содержание ст. 89 УК УССР мне

разъяснено. Бугай

Вопрос Расскажите вашу автобиографию

и ваших родственников?

Ответ Сама я родилась в 1926 году в селе

Крестьяне бедняка до 1941 года

, в сел. до оккупации я училась

в школе и окончила 8 классов

Бугай

Отец мой Бугай Семен Кириллович
умер в 1939 году мать моя Бугай
Евдокия Федоровна 1888 года рождения
сестра моя родная Бабовская Ирина Ниловна
1916 года рождения и второй Бугай Мария
1931 года рождения все они до 1941 года
жили в с. Лучки и работали в колхозе
на разных работах и во время
немецкой окупации также жили
в с. Лучки и работали в общем дворе
Брат мой Бугай Савелий Семенович 1906 г
рождения работал трактористом и в
1941 году эвакуировался с трактором и
в 1942 году убит на фронте
Брат Бугай Марк С. 1915 года рождения
служил пограничником на Дальнем
востоке и в 1939 году убит также

Вопрос Где вы жили и работали
во время немецкой окупации

Ответ Мой муж с 1942 года я жила
в с. Лучки и работала в общем дворе
на разных работах Бугай

Вопрос При каких обстоятельствах
Вы выехали в Германию и
кто еще с вами добровольно
выехал в Германию

Ответ 29 мая 1942 года в Германию я
выехала добровольно совместно
в Германию добровольно выехали
Березницкий Кирилович Скляр Ольга
Варфоломеевна Левченко Евдокия Тимофеевна,
Левченко Иван Онисимович и Левченко
Мария Анисимовна Гайко Григорий Ильич
Скляр Александр Дмитриевич Голобородько
Татьяна Левонтьевна Гапон Варвара

Вопрос Где вы находились на территории
Германии и где вы там работали

Ответ на территории Германии я находилась
в лагере г. Гера в с. Гильбельсдорф
и работала в хозяйстве на
разных работах.

Вопрос По каким вам вы арестованы
и допросам со стороны

Бугай

немецкой полиции или гестапо
Ответ. Арестам и допросам я неподвергался.
Вопрос Когда и какими войсками
Вы были освобождены и когда
прибыли домой
Ответ 17 апреля 1945 года меня освободили
американские войска и домой
я прибыл 29 августа 1945 года
В настоящее время проживаю в селе
Лужки и работаю в детдоме
в Петровороненском р-не Полтавской обл.
Вопрос Что еще можете добавить к
своим показаниям?
Ответ Больше добавить ничем не
могу со слов моих записано
все верно и мне прочитано
Вслух и расписуюсь. Допрос
Допросил сотрудник Ворошиловского
ГО НКВД ст. сержант

5400

428

НКВД СССР
Проверочно-Фильтрационный пункт № 263
г. Циттау.

Видом на жительство
служить не может.

10 — 8

Удостоверение.

Выдано Бурай Макси Семеновне
(Фамилия, имя, отчество)

Год рождения 18/I - 1926 Место рождения Сумская обл
Лихово-Доминский р-он село Лучка

в том, что он по прибытии из гор. Гера содержался в проверочно-фильтрационном пункте НКВД СССР и следует к избранному месту жительства Сумская обл Лихово-Доминского р-н

Удостоверение по приезду к месту жительства должно быть сдано в местный орган НКВД СССР для получения вида на жительство.

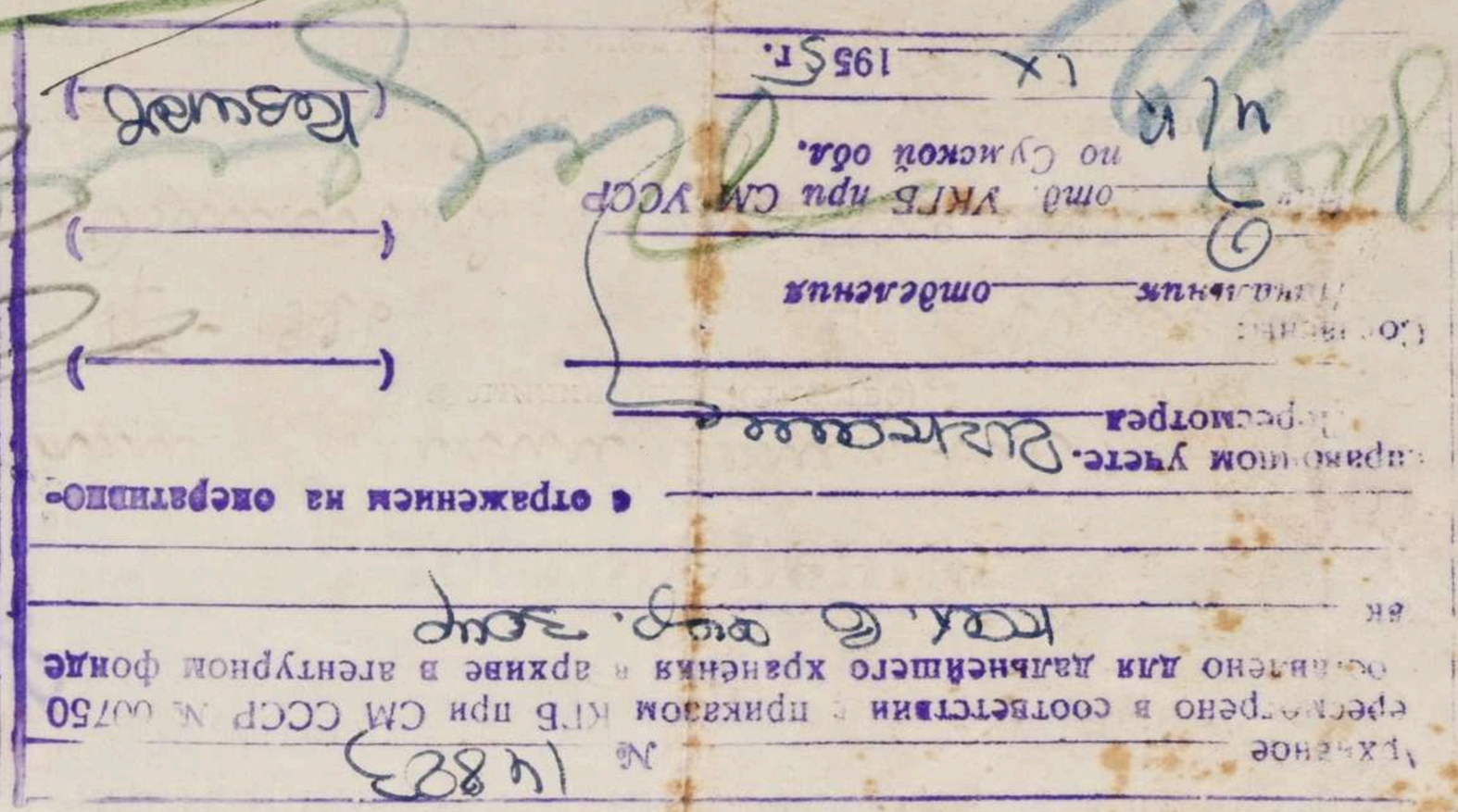
ПЕЧАТЬ № 75

Начальник проверочно-фильтрационного пункта
НКВД СССР Лейтенант т/б (Джалилов).

чол 29/V-42г. г. Гера 07/VIII-45г. 28/VIII-45г. с-ецена Сумской обл.,

добровольно ушедшего

8 классов,

Луганська
обл.
Лутугинський
р-н
с. Кругле

Довідка

Дана з Луганського обласного архіву
видана на ім'я Бугай Марії Семенівни 1926 року
народження, уродженої с. Кругле
Лутугинського р-ну Луганської обл.
про те, що вона дійсно
до окупації вчилася в середній школі,
закінчила 8 класів. В період окупації 29.5.42 р.
добровільно виїхала в Германію. Мати:
сестра працювали на різних роботах.

Прибуле із Німеччини. Зроблено будинок до В.В. 45 року.
В даний період працює в колгоспі ім. Енгельса
на різних роботах.

Чоловік: Сидоренко
Секретар сільради

Справка

По учетам Л-Доминенков
ролиъ Бугай Марина
Семеновна 1926 г рожд
урож с Мучка Л-Доми-
ского р-на Сумской обл

Не проходил
Нач Л-Доминского ролиъ
майор (Шилкин)

Справка

По учебам м. Доминской Ромнз

Бурай Марины Семеновны

1926 г рожд. уроженки с. Мутко

м. Доминского р-на Сумской

обл

не проходил

Нат. м. Доминского района

Сентянт [illegible]

Утверждаю
Председат. районной
проверочно-фильтрационной
комиссии

Сов секретно

Заключение
по фильтрационному делу
с Л. Доминка 8/III-47 г.

Мы члены проверочно-фильтрационной комиссии при Л-Доминском РОМВД рассмотрев фильтрационное дело на репатриированного Советского гр-на Бурай Марию Семеновну 1926 г рожд уроженца Луча Л-Доминского р-на Сумской обл прибывшую к месту постоянного жительства с Луча л-Доминского р-на Сумской обл и найдя что Бурай М.С. проживая на оккупированной немцами территории добровольно выехала в Германию

Руководствуясь приказом НКВД-НКГБ СССР
№ 00706/00248 от 16/XI-45 года

Постановили.

Считать гр. Бурай М.С. проверенной и фильтрационное дело на ее сдать в Архив Горкомоб-
ласа УНКВД Сумской обл

для хранения и взятия на оперативный учет.
Передать в фильтр. дело на гр.

для дальнейшей агентурной разработки

1 Зам нач Л-Доминского РОМВД
мл л-т Шершнев

Члены комиссии:

2. Нач Л-Доминского РОМВД
майор Шилкину

1. Фам. Бугай

2. Имя Марина

3. Отч. Семеновна

4. Год рожд. 1926 5. Место рожд. с. Мучка
л. Доминского р-на Сумск обл

6. Точное местожительство (адрес) до оккупации
или до призыва в Красную Армию с. Мучка
л. Доминского р-на Сумск обл

7. Проф. (спец.) Швея

8. Парт. б/п 9. Нац. укр 10. Гражд. СССР

11. За границей был с V 1972 г. по IV 1975 г.

12. В каких странах проживал и что делал:
2. Фер Германия
работала у хозяина
Кособоков

(фамилия составившего карточку)

Точный адрес фильтрационного пункта арт. 14823

Село л. Доминка
Город
Область Сумская
Республ. УССР

фильтрацию прошел
с ..... 19 г.
по ..... 19 г.

Ф16-1081 (94)

16 859,858

Дактилооттиск указательного пальца правой руки

17.01 2005

а) Решение фильтрац. комиссии: Считать проверенным

б) выбыл
направлен 19 г. с Мучка Л. Долинского
(указать точный адрес куда
выбыл на жительство: село, город, район, область, республика или направлен
в какой лагерь, тюрьму) Рил Сумской обл на жительство

в) Личное дело направлено «8» марта 1947 г. при №
в 1 спецотдел УМВД Сумск обл
(точное название органа НКВД—НКГБ)

г) Разные отметки Освобожд Американской
Армией

ЗАВІРЯЮЧИЙ НАПИС

У даній справі пронумеровано 9 аркушів

дев'ять

"07" 07 2026

Посада

Підпис

Арт. 1-С-3803-1